

Förenade målen T-111/01 och T-133/01

**Saxonia Edelmetalle GmbH och J. Riedemann
i egenskap av konkursförvaltare
i bolaget ZEMAG GmbH**

mot

Europeiska gemenskapernas kommission

**”Statligt stöd — Omstrukturering — Missbruk av statliga stöd —
Återkrav av stöd — Artikel 88.2 EG —
Förordning (EG) nr 659/1999”**

Förstainstansrättens dom (första avdelningen i utökad sammansättning) av den
11 maj 2005 II - 1585

Sammanfattning av domen

1. *Statligt stöd — Administrativt förfarande — Kommissionens skyldighet att uppmäna berörda parter att inge yttranden — Anmodans innehåll och form (Artikel 88.2 EG; rådets förordning nr 659/1999, artiklarna 6.1 och 16)*

2. *Statligt stöd — Administrativt förfarande — Skyldighet för kommissionen att förhöra de berörda parterna för det fall en medlemsstat underlåter att följa kommissionens föreläggande att lämna upplysningar — Föreligger inte*
(Rådets förordning nr 659/1999, artiklarna 13.1, 14 och 16)
3. *Talan om ogiltigförklaring — Grunder — Grunder som kan åberopas mot ett beslut av kommissionen rörande statligt stöd — Grunder som inte åberopats under det administrativa förfarandet — Åtskillnad mellan rättsliga grunder, vilka kan åberopas, och faktiska grunder, vilka inte kan åberopas*
(Artiklarna 88.2 EG och 230 EG)
4. *Statligt stöd — Stöd som godkänts av kommissionen — Mottagarens missbruk — Bevisbördan åvilar kommissionen — Den berörda medlemsstatens vägran att följa föreläggandet att lämna upplysningar — Följder*
(Artikel 88.2 EG; rådets förordning nr 659/1999, artiklarna 1 g, 13 och 16)
5. *Statligt stöd — Stöd som godkänts av kommissionen — Mottagarens missbruk — Kommissionens utrymme för skönmässig bedömning — Domstolsprövning — Gränser*
6. *Statligt stöd — Återkrav av rättsstridigt stöd — Skyldighet som följer av rättsstridigheten — Syfte — Återställande av den tidigare situationen — Tillämpas i tillämpliga delar på ett stöd som har missbrukats*
(Artikel 88.2 EG; rådets förordning nr 659/1999, artiklarna 1 g, 14 och 16)
7. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Omfattning — Vägran att i ett beslut om återkrav av ett rättsstridigt stöd beakta de uppgifter som lämnats av den berörda medlemsstaten till följd av ett föreläggande*
(Artikel 253 EG ; rådets förordning nr 659/1999, artiklarna 10.3 och 13.1)

1. Förfarandet för kontroll av statligt stöd är, med beaktande av dess allmänna systematik, ett förfarande som har inletts gentemot den medlemsstat som är ansvarig för beviljandet av stödet i enlighet med dess gemenskapsrättsliga förpliktelser och det är inte ett förfarande som har inletts mot mottagaren eller mottagarna av stödet.

Begreppet "berörda" i artikel 88.2 EG till ett obestämt antal mottagare. Av detta övervägande följer att det enligt artikel 88.2 EG inte krävs att var och en av de berörda parterna skall ges tillfälle att yttra sig. Artikelns enda syfte är att ålägga kommissionen att vidta åtgärder för att samtliga personer som potentiellt är berörda skall underrättas och beredas

tillfälle att framföra sina argument. Mot denna bakgrund framstår offentliggörandet av ett meddelande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* som ett lämpligt sätt att underrätta samtliga berörda om att ett förfarande har inletts. De berörda parterna utgör för kommissionen i huvudsak källor från vilka den kan erhålla upplysningar inom ramen för det administrativa förfarandet enligt artikel 88.2 EG.

Kommissionen har inte åsidosatt någon av stödmottagarens rättigheter, eftersom den genom meddelandet som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* anmodade mottagarna av det stöd som ursprungligen godkänts genom ett tidigare beslut att yttra sig angående ett eventuellt åsidosättande av det ifrågavarande beslutet på grund av att nämnda stöd använts i strid med detta beslut, och nämnda mottagare inte använde sig av denna möjlighet.

(se punkterna 47, 48, 50, 51 och 53)

Enbart en underrättelse om att det formella granskningsförfarandet har inletts är visserligen inte tillräckligt för att kunna inge ett ändamålsenligt yttrande. Det följer i detta avseende av artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG], som enligt artikel 16 i samma förordning även är tillämplig på stöd som har missbrukats, att beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet, trots den preliminära bedömning som det nödvändigtvis måste innehålla, skall vara tillräckligt tydligt för att de berörda parterna skall kunna delta på ett verkningsfullt sätt i det formella granskningsförfarandet, där parterna ges en möjlighet att framföra sina argument. I detta syfte är det tillräckligt att de berörda parterna får kännedom om kommissionens resonemang.

2. Det följer av artikel 13.1 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] att för det fall en medlemsstat underlåter att besvara ett föreläggande om att lämna vissa upplysningar har kommissionen behörighet att avsluta det formella granskningsförfarandet och anta ett beslut i vilket det på grundval av tillgängliga upplysningar konstateras att stödet är förenligt eller inte med den gemensamma marknaden. På de villkor som anges i artikel 14 i förordning nr 659/1999 kan det i beslutet föreskrivas att det stöd som redan har betalats ut till mottagaren skall återbetalas. Enligt artikel 16 i förordning nr 659/1999 skall artiklarna 13 och 14 gälla i tillämpliga delar vid missbruk av

stöd. Av dessa bestämmelser följer att kommissionen inte är skyldig att förhåra de berörda parterna för det fall en medlemsstat underlåter att följa kommissionens föreläggande om att lämna upplysningar.

Denna lösning kan, förutom i särskilda fall, utsträckas till att omfatta ett fall där ett företag inte har deltagit i ett granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG.

(se punkt 58)

(se punkterna 67–69)

3. I ett mål om ogiltigförklaring enligt artikel 230 EG måste rättsaktens laglighet bedömas i förhållande till de faktiska och rättsliga omständigheter som rådde den dag då rättsakten antogs. I synnerhet skall kommissionens bedömningar prövas enbart mot bakgrund av de upplysningar som kommissionen hade tillgång till när den gjorde bedömningarna.

4. Det följer av artikel 88.2 EG jämfört med artikel 1 g och artikel 16 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] att det i princip ankommer på kommissionen att visa att hela eller delar av det stöd som godkänts i ett tidigare beslut har missbrukats av mottagaren. Kan kommissionen inte visa detta, skall stödet anses omfattas av det tidigare godkännandebeslutet.

Härav följer att en sökande som har deltagit i ett granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG inte har rätt att åberopa faktiska omständigheter som kommissionen inte har känt till och som sökanden inte har upplyst kommissionen om under granskningsförfarandet. Det finns däremot inget som hindrar att den berörde anför en rättslig grund mot det slutgiltiga beslutet som den inte har anfört under det administrativa förfarandet.

Hänvisningen i artikel 13 till artikel 16 i förordning nr 659/1999 medför emellertid att kommissionen på grundval av tillgängliga upplysningar kan anpassa ett beslut att avsluta det formella granskningsförfarandet för det fall en medlemsstat underlåter att följa ett föreläggande att inkomma med upplysningar. Om en medlemsstat underlåter att överlämna upplysningar som är till-

räckligt klara och precisa angående hur det stöd har använts som kommissionen, på grundval av tillgängliga upplysningar, har uttryckt tvivel om att det använts i enlighet med det tidigare godkännandebeslutet, kan kommissionen konstatera att de ifrågavarande stöden har missbrukats.

(se punkterna 86 och 93)

5. När kommissionens prövning innebär att komplexa ekonomiska faktiska omständigheter skall beaktas och bedömas, skall förstainstansrättens kontroll följaktligen begränsas till en prövning av att förfarandereglerna och reglerna för motivering av beslutet har iakttagits samt att de faktiska omständigheterna är materiellt riktiga och att det inte föreligger någon uppenbart oriktig bedömning eller maktmissbruk, eftersom gemenskapsdomstolen inte kan ersätta sin bedömning med kommissionens bedömning. Detta är fallet när kommissionens granskning rör frågan huruvida hela eller delar av det stöd som godkänts i ett tidigare beslut har missbrukats av mottagaren.

(se punkterna 90 och 91)

6. Enligt gemenskapsrätten kan kommissionen, om den finner att ett stöd inte är

förenligt med den gemensamma marknaden, ålägga den medlemsstat som utbetalat stödet att återkräva det från dess mottagare. Upphävandet av ett rättsstridigt stöd genom återkrav är en logisk följd av att det har slagits fast att stödet är rättsstridigt och syftar till att återställa den tidigare situationen. Detta syfte är uppnått i och med att stödet i fråga, i förekommande fall jämte dröjsmålsränta, har återbetalats av mottagaren, eller med andra ord av de företag som faktiskt kommit i åtnjutande av stödet. Genom denna återbetalning förlorar mottagaren nämligen de fördelar denne åtnjöt på marknaden i förhållande till sina konkurrenter, och den situation som förelåg före utbetalningen av stödet är återställd. Härav följer att det huvudsakliga syftet med återbetalningen av ett statligt stöd som utbetalas i strid med gemenskapsrätten är att undanröja den snedvridning av konkurrensen som orsakats av den konkurrensfördel som det olagliga stödet inneburit.

I princip gäller samma sak beträffande återbetalning av stöd som utbetalats av en medlemsstat och som enligt ett beslut av kommissionen skall anses ha missbrukats i den mening som avses i artikel 88.2 EG och artikel 1 g i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG]. Härvid är det tillräckligt att konstatera att det i artikel 16 i förordning nr 659/1999 bland annat föreskrivs att artikel 14 i samma förordning, i vilken det föreskrivs att stöd som förklarats vara olagligt skall återkrävas från mottagaren, skall gälla i tillämpliga delar beträffande stöd som har miss-

brukats. I syfte att undanröja den snedvridning av konkurrensen som orsakats av stödet skall följaktligen ett stöd som har missbrukats i princip återkrävas från det företag som faktiskt har kommit i åtnjutande av stödet, vilket kan vara ett annat företag än det som angavs som mottagare i beslutet att godkänna stödet.

(se punkterna 111–115 och 125)

7. Den motivering som krävs enligt artikel 253 EG skall vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet, och av motiveringen skall det klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och gemenskapsdomstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Det krävs dock inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte skall ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området.

Även om kommissionen beträffande ett föreläggande som antagits med stöd av artikel 10.3 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] kan fatta ett beslut om att avsluta granskningsförfarandet på grundval av tillgängliga upplysningar i enlighet med artikel 13.1 i denna förordning "[o]m en medlemsstat underlåter att följa ett föreläggande om att lämna upplysningar", är kommissionen emellertid inte undantagen från skyldigheten att vederbörligen förklara de skäl som ligger till grund för ståndpunkten att de upplysningar som lämnats av en medlemsstat som svar på ett föreläggande inte kan beaktas i det slutliga beslut som kommissionen har för avsikt att anta. En sådan situation kan nämligen inte likställas med det förhållandet att en medlemsstat underlåter att lämna några upplysningar alls till kommissionen efter ett föreläggande som antagits med stöd av artikel 10.3 i förordning nr 659/1999, då motiveringen kan begränsas till att erinra om medlemsstatens underlåtenhet att svara på föreläggandet.

(se punkterna 138 och 145)